

# Universitätsbibliothek Wuppertal

## Q. Horatii Flacci Epistolae Omnes, Qvae Extant

Horatius Flaccus, Quintus

Basilae, 1615

Epistola XX. Ad librum suum

---

**Nutzungsrichtlinien** Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1477)

prentare tribus suffragantes, & ut Od. 3. l. 1. *solicita ambire prece*: quem locum interpretatus sum in Rethoricis p. verbum circuire, quo Ausoniu reperit usum in gratiarum actione ad Gratianum Imperatorem in simili argumento. *Qui tribus non circumvi, centurias non adulavi, qui non prentaverim manus, &c.*

ee Allegoria est e continuatis metaphoris a petentibus magistratus, qui vicatim & vititum gratiam a latutis suffragia captant ambitiosè & aucupantur multitudinis favorem diligenti prentatione.

ff Metonymia e subjectis, pro frequenti conventu spectatorum & doctorum virorum audientium, quem conventum Epist. 1. l. 2. vocabit arcum theatrum.

gg Videtur hoc sumtum a libripendibus, qui dum pecuniam, vel res alias venales pensant tacito motu trutinæ, levibus gravitatem; contra gravibus levitatem ex ipsorum usu inducere solent.

hh Brevis accessus ad profopociam cujusdam, quem Poeta facit secum loquentum.

ii Metaphora est, quâ nomen maximi Deorum tribuitur homini: qualè Tityrus usurpavit Eclog. 1. *Deus nobis hæc ora fecit* ad Augustum utrobique indicandum, qui pro

Deo a suis beneficiariis ubique habentur.

kk Metaphora est nota ad bonitatem carminis Horatiani commendandam.

ll. Sumtum quoq; hoc est a Gymnastica, ubi luctatores sese unguibus lacerant, quamvis a suis Aliptis probè sint uncti.

mm Synecdoche est generis pro theatro, ac potius arena Circi.

nn A Gymnastica quoq; hoc sumtum est pro interjecto vacationis spatio.

oo Duplex est hæc dictionis figura: Polypoton & climax. Non dissimilis est gradatio caussarum mutua progressionem se generantium *Æn. 8.*

*Tristesq; ex arboribus dicit,*

*Et scissa gaudens vadit discordia pallâ:*

*Quam consanguineo sequitur Bellona sigello,*

tales sunt belli causa procreantes.

pp *Funere* per metonymiam effecti pro efficiente multas cades, & dante funera. Simili tropo dixit Ode 21. l. 1. bellum lacrymosum & Cicero Epist. 4. l. 4. ad famil. *perculsa & prostrata fœdissimo bello jacent omnia*, id est, quod lacrymas exprimit & deformat omnia.

## EPIST. XX. AD LIBRVM SVVM.

### Theticum.

Præcepti libri editio primùm dissuadetur, auctorisque plenè describendi ratio instituitur.

**V**ertumnum Janumq; liber spectare videris:  
Scilicet ut prostes soliorum pumice mundus.

*Odisti claves, & grata sigilla pudico:*

*Paucis ostendi gemis & communia laudas,*

*Non sita nutritus: g fuge quò discedere gestis.*

*Non erit emissoreditus tibi. quid misere egid?*

*Quid volui dicere, ubi quis te leserit, & scis*

*In brevi te cogi, quum plenus languet amator.*

*Quòd si non odio peccantis desipit augur,*

*Carus eris Romæ donec te deseret ætas.*

*Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi*

*Cæperis, aut tinea pasces taciturnus inertes,*

*Aut fugies Uticâ, aut vinobus mittèris Ilerdam.*

*Ridebit monitor non exauditus ut ille,*

### Analysis Dialectica

**E**pigrapha hujus epistolæ mira videtur Porphyrii: quòd hic neq; cum absente, neq; cum præsentem homine verba faciat Poeta: ille tamen auctoritate nescio cujus consuetudinis facile contentus intermittit suam admirationem, quum scribit principia & fines in omnibus libris nullius legis formulâ contineri, atque ut dictum suum confirmet, profert librum primum Epicuræ sectæ a Lucretio sic institutum, & 4. Georg. a Virgilio. Sic equidem in præsentia possum respondere de priore Quum Lucretius initio sibi opem Veneris implorat:

*Æneadum genetrice hominum, Divumq; voluptas*

*Alma Venus, &c.*

deinde subnectit unâ propositionem operis futuri,

*Te sociam studeo scribundis versibus esse,*

*Quos ego de rerum natura pangere conor.*

*Memniade nostro, &c.*

quid facit alienum a principe epopœorū Homero, qui hoc utrumq; in Iliade multis antè seculis docuit faciendum?

quò etiâ Lucretius omnia naturæ opera ducta a primordis rerū initio ad extremum usq; persequatur, qui dici potest id sine legis formula præstare? Itaq; de hoc Poeta, & ipsius poemate, sicut de 4. Georg. Virg. dissentio a Porphyrione, propterea q; hic etiam 4. liber operis Georgici lege

Methodicæ doctrinæ adstrictus tenetur. Nam quò initio Poeta proposuisset quadripartitâ universi illius operis sum-

*Qui malè parentem in rupes protulit a sellum*

*Iratus. Quis enim in vitum servare laboret?*

1. *Hoc quoq; te manet, ut pueros elementa docentem*

*Occupet extremis in vicis balba senectus.*

25 2. *Quum tibi solæ tepidus plures admovent aures,*

*Me libertino natum patre, & in tenui re*

*Majores pennas nido extendisse, loqueris:*

*Ut quantum generi demas, virtutibus addas.*

30 4. *Me primis virbis belli placuisse, domiq;*

30 *Corporis exigui, procanum, solibus aptum:*

5. *Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.*

6. *Fortè meum si quis te percontabitur avum,*

*Me quater undenos sciat implevisse decembres:*

35 *Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.*

*ma, & tres primos absolvisset libr. quartum sic aggreditur:*

*Protinus aeris melles caelestia dona,*

*Exsequar: hanc etiam Mœcenæ adspice partem.*

ubi rursum rem, de qua dicturusest, proponit, & in partes distribuit duas principes, propagatione & conservatione apud

40 deinde in redintegratione generis, ubi hoc omnino interiiisset. quæ postea subdividuntur in educatione, contentione, tetentione, mitigatione, mellatione, afflictione, & curatione. Ex his pspicimus, hanc quartâ operis Georgici parte nò ex lege esse: q; nisi Virg. ordine, ut propositum fuerat, ex-

45 sequutus fuisset, nò solum lege Methodi, sed lege etiâ promissi teneretur. Quòd aut Horat. cū suo libro, tanq; cum familiaris, colloquitur, id licentiæ Poeticæ tribuendū est,

qualis fuit in colloquio cū Amphora Od. 21. l. 3. Et q; pluris est, videtur pro consilio accipiendū, q; Poeta secū capit de

50 hoc libro Epist. nondū absoluto, ideoq; in apertū minime pferendo. Hæc quidè consilii ratio constat dissuasionem publicationis & Poete descriptione. Ac primū quòd libro

psuasum videbatur, Poeta sic loco diversorū enunciat, ut liber nolit se longius inclusum domi teneri, & a paucioribus legi: sed in apertū exire, sub aspectū omnium subjici,

ac manibus teneri: deinde ex fine dissuadet eū a se non eduisse conscriptum, ut tam præcepti in publicum veniret,

60 & in oculis doctissimorum virorum versaretur: postea ex loco adjunctorum proponuntur incommoda, quæ præcipitem editionem consequutura sint, reditæque ad au-

etorem interclusus, ubi laesus fuerit: contemptus mox ab una lectione futurus: hinc pabulum blattis & tineis paratum: postremo vile integumentum fiet litetarum, quae ex Italia mittentur ad Romanos in Hispania & Africa militantes, qualem usum Plinius lib. 13. cap. 12. scribit e charta emporetica suppeditari, quae in uelitis scribendis, in uolucris rerum segestrumque, in mercibus usum praebet. Huc accedet risus monitoris prius non auditi, qui illustratur similibus comparatione, quod talis futurus sit monitori, qualis solet esse agafoni ex asino in rupes protuso propter tarditatem illius contumacem.

2. Hoc praeter superiora libro accedet, ut, quum senio vilior fuerit, manibus puerorum literas appellantium, & ex earum commissuris syllabas efficere balbe conantium, ridicule contrectandus & terendus sit.

3. Jam descriptio Poetae sequitur. primum e procreantibus caussis, quod ipsius maiores fuerint seruilis conditionis & sortis: deinde minorum collatione, quod parentes ipsius longe inferiores eo fuerint & virtutis splendore & ingenij dote, quibus obsecritatem generis illustravit, & humilitatem ejusdem magnifice extulit. Ita Cicero gloriatur se maioribus suis praetulisse. Hoc certe modo libri majus beneficium in parentes uidentur conferre, quam ab illis acceperint; quo in Seneca l. 2. c. 32. de beneficijs sic demonstrat. *Alui, i. quit, me pater, si idem praefo: quia non tantum ali se, sed a filio ali gaudet, & major em ex animo meo, quam ex ipso, percipit voluptatem.* Illius alimēta ad corpus tantum meum pervenerunt. Quid si quis intrantem processit, ut aut eloquentiam per gentes enotesceret, aut justitiam, aut rebus bellicis, et patri quoque, ingentem circumferret famam, tenebrasque natalium suorum clara luce discuteret, non in parentes suos beneficium inestimabile contulit: tu quisquam Aristonem & Gryllum, nisi propter Xenophontem ac Platonem filios nosset: Sophroniscum Socrates exspirare non patitur. Ceteros enumerare longum est, qui uiuunt ob nullam causam aliam, quam quod illos liberorum eximia uirtus tradidit posteris &c. Ea est profecto uera nobilitatis origo, quae proprijs cuiusque uirtutibus, non alienis, aestimatur. Videtur Poeta uelle ab hominibus fieri, quanti Diogenes Laertius scribit Bionem uoluisse aestimari, qui cum ingenue professus fuisset obscuritatem & ignobilitatem Parentum suorum, praemonuit historicos Perfaum & Philonidem ut nihil adventitij & externi ad historiam ipsius adferrent. *Συνοπτικὸς πρὸς τὸν Πλάτωνα, περὶ τῆς ἐπιπέδου, περὶ τῆς ἐπιπέδου, περὶ τῆς ἐπιπέδου.* Spe-ctate me ex me ipso. i. ex meis proprijs, non ex alienis uirtutibus ac uiribus, metimini. Librum autem admonet e locoparium quanto genus Poetae narret obscurus ac humiliter tanto uirtutes ipsius faciat illustriores & altiores.

4. Eundem admonet e varijs adjunctis, ut dicat eum apud primos Urbis viros valde gratiosum esse: exigua corporis statura praeditum: intempestive canescentem, frigidulum & apricum hominem.

5. Locus est e diversis eodē spectatibus, quod, licet natura sit iracundus, mox tamen deponat iram, & facile placetur.

6. Aetas quoque ejus ad categoriam adjunctorum referenda est, quum uis hic multis circumstantijs circumscribatur. Tum igitur, quum haec diceret libro, quantum & quadragesimum aetatis suae agebat annum, atque in multis scriptis sparium praeco fuit suae uirtutis, sed nullum illius magis immortale praconium madabit suis uersibus, quam quod illi defert praesens Epistola specie deliberationis cum libro: unde potius ingenium Poetae, quam illius aut pudor, aut modestia iudicanda est.

Enarratio Grammatica.

**V**ertumnus Janusque. De Vertumno habes, quod sentiendum sit, Sat. 7. l. 2. adhuc locum, Vertumnus natus inquit: addam tamen ex eodem inter-

prete illuc etiam aliunde vocato, in omnibus, quae cepit uenerint, *Dij bene uertant, dici solet: quia saepe homines ea optauerunt, quae alijs aliter, atque expectauerunt, contigissent: quam potestatem rerum uertentium semet in utraque partem, uertumno Deo superesse ueteres existimauerunt:* Haec ex comment. Donati in Adel. Act. 4. Sc. 7. sicut etiam haec ex Hecy. Act. 1. Sc. 2. ex eodem in uerba, *Di uertant bene, quod agas: saepe enim res eueniunt aliter, quam uolumus, & ideo uertumnus colitur, qui praest rebus uertentibus.* de Jano Sat. 3. ejusdem libri ad haec uerba, *Janum ad medium, & 6. Sat. ejusdem ad haec, Matutine pater.*

*Speclare.*] Quia *σκοπεῖν* haec nomina sumuntur, ut mox dicitur, libenter explicarem: Oliber, uideris oculos conijcere uersus bibliopoleon & forum librarium, ad templa Vertumni & Jani, ubi prostabant libri, ut illic uenire eas pulchra pelle tectus, & arida pumice expolitus: de cuius ratione consule Gram. Od. 11. l. 1.

*Scilicet.*] De hoc ad uerbo uide, Gram. Satyræ 1. l. 1. *Protes.*] Id est, pretio uendatis & uenunderis, ad uenditionem exponaris.

*Sofforum.*] Hi Soffij fuerunt duo fratres Romae bibliopola, uenditores librorum, & librarii scriptores, qui pumice expoliebant libros, & manu describebant, ideoque hic dicitur mundus liber. At talem expolitionem ualet plurimum naturalis ipsius asperitas & ariditas, unde, *aridior pumice & habere oculos pumiceos, qui nullam expuant lacrymam,* Plaut. in Pseud. abierunt in proverbium. De pumice uide quod annotatum est in Od. 11. lib. 1.

*Oliber.*] I. metuis clauibus includi & obfignari, quod tamen gratum est uetecundo & modesto libello. Sigillum *σφραγισμός* a signo diminutiuum nomen. Ut autem signa sunt rerum characteres, ita & res ipsae uel sculptae, uel factae, uel effictae dicuntur signa. Gall *images & medalles.* Uti amque sonat *ἡσφραγισμός*, qua tabula obfignantur.

*Paucus ostendi.*] Id est, doles & queris quod pauci uiri te legant, manibusque gestet: Id autem communiter & promiscue ab omnibus fieri mallet: sed non eo consilio es a me factus & altus, ut tam cito seruias publico Possit etiam fortassis accipi, non ita, sicut apud Terentium, non ita dissimili sunt argumento, in prologo Andriae, & in Catone Majore, non ita longa disputatione, pro, non admodum dissimili, non admodum longa: & tunc sensus esset: non ualde habitus es, uel non admodum es expolitus & limatus, & castigatus, ut iudicium Criticorum cum honore subeas, & in omnium eruditorum censuram uenias, qui sensus congruit cum illo consilio in Epist. ad Pis.

— Si quid tamen oliua

*Scripseris, in Metij descendat iudicis aures  
Et patris nostras, nonnumquam prematur in annum,  
Membranis intus positus delere licebit,  
Quod non edideris: nescit res missa reuerti.*

Tuum erit, Lector, utrum malis deligere.

*Fug.*] Quasi Poeta librum animaduertet obstinate in sententia de discessu permanere, iracunde illum a se amaret, quod tamen cupit abire. Prouidit enim illud Mimi Publiliani esse uerissimum, *ἠνείων σφραγισμός, εὐρεῖται ἠνείων.*

*Non erit.*] Id est, tu semel in lucem editus, & manibus populi comprehensus nunquam poteris ad me redire.

*In breue.*] I. non ignoras te mox ei fastidio futurum, qui prius tantopere cupidus erat tui legendi. Ille enim satietate captus in uoluntum & complicatum te relinquet neglectum & turpiter iacentem. Hoc autem, *in breue cogi,* ualet illud Terentij, *in angustum cogi,* quod prius erat apertum, & late patens. Protulit lambin. cl. 9. Livij locum ejusdem phraeos, *Erant causae de rebus singulis in breue coactae,* i. in cometaryolū: quae L. Apridi expressit in Alex. Severo nomine Breves ubi libellos intelligas. *militis suos sic ubi q.*

Sciuit, ut in cubiculo haberet Breves & numerum & tempora militantium. sicut L. ult. de conveniendis Fiscis debitoribus C. lib. 10. inter chartulas confiscati brevis quidam inventus.

Quodsi.] Quodsi verè praefugio neglectum tui propter odium injustae tuae petitionis. Tu tantisper lectoribus tui placebis, dum novus & recens futurus es sed postquam immundus factus fueris manuum contrectatione, desiderium tui relanguescet in animis amatorum priorum. Qualem juvenalis Satyrâ 7. describit, & opera virgilij, sed *ut loquutus est, ut tritum est.*

Dum modo non pereat totidem olfecisse Lucernas  
Quot stabant pueri: quum totus decolor esset  
Flaccus, et hereret nigro fuligine Maro.

Fugies.] Hic paullo aliter sumendum est *ut fugies Uticam*, atq; illud M. libei, *nos patriam fugimus*: hoc enim valet, relinquimus patriam citò a militibus occupatam: sed, *fugies Uticam* sonat, Tu ex U. be ejectus, & theca vice fungens in fasciculis literarum petes equis velocibus castra Romanorum in agro Uticensi, vbi exsulabis. Sed de Utica sic Strab. l. 17. & postremo: *Utica & magnitudine & auctoritate post Carthaginem est secunda, quae illa excisa, ut Metropolis erat, & receptaculum Romanorum ad res in Libya gerendas. Ea in eodem sinu est, quo Carthago ad alteram ex promontoriis, quae sinum faciunt.* Inde Cato cognomen Uticensis reportavit. Dicitur autem Utica transponitis literis U. & V. Graeci enim vocant *ιτρολου*.

Vinctus.] significat, libri aliquando functurum vice chartae in qua literae multae implicabantur, & tenui filo obligabantur. Libri olim ab onibus *συνδέσμοι* appellati, quod chartae inopia membranis & pellibus caprinis utebantur. Herodot. l. 1. & Cic. epist. 21. l. 13. ad Attic. *quatuor dioboloi sunt in tua potestate &c.* Quod si legeris vinctus significabit fasciculum literarum atramento inscribi & vnguis pinguis cerae, vel alicujus similis in dorso obsignari. Hoc certe potest esse consuetudine veterum, de qua Plin. l. 13. c. 12. scribit, facile cognosci: *nimia, inquit, apper Augustae tenentis tolerandus non sufficiebat calamis: ad hoc transmittens literas litura metum afferebat ex ad versis: Ex hoc igitur chartae genere non poterant confici libri opistographi, id est, a tergo scripti: quod postea tandem obsoletum & sordidum erat vsui involvendis literarum vel rerum venalium fasciculis, ad quem vsuum inventa & facta dicitur eodem Plinij loco charta emporetica, id est, mercatoria, & segeste illud Varronis. Huic autem fasciculo inscribuntur tantum nomina eorum, ad quos res pertinerent. Hoc autem verbo, *επισημειωσις*, vsus est Lucian. in Vit. Ved. *η παλαια δε σιθηριμων εστι μεση, η επισημειωσις βιβλιων, per a erit tibi plena lupinorum & librorum a tergo scriptorum.* Idem Plin. secundus fecit Latinum in Epist. 5. l. 3. ad Marcum: *avunculus meus electorum cometarios 100. mihi reliquit, Opistographos quodam, minutissime scriptos.* De tinea dictum est Sat. 3. l. 2.*

Ierdam.] Urbs tum erat Hispaniae, de qua Ptolomaeus lib. 2. cap. 6.

Ridebit.] I. ego ridebo, cui recte prius monenti fidem non habueris.

Qui male.] Hoc Graeci dicunt, *οσπις το δουπεδιος εχων κα τα παρων εφραναειεν.*

Laboret servare.] Raro occurrit haec syntaxis, pro qua Cic. d. cetet: *Quis laboret de salute hominis perire volentis ac servantibus repugnantis.* ut 2. de finibus, *Nihil laboro de homine: & de quibus antea laborabam.* Plin. quidem Epist. 10. dicit, *vehementer laboravi amari ab eo: sed ego malim dicere, vehementer laboravi ut ab eo amarer vel de amore ipsius erga me.*

M. met.] Sic Od. 28. l. 1. *nos omne, vna manet nox, quam sententiam & vim verbi illic vide.* Sic Graeci dicunt malum manere aliquem per verbum *προειμεν.* Plato l. 2. de

Rep. *μη θυσιας δευα προειμεν, gravia mala non facientes sacra Divis manent.* Item Syncl. *καυεις δε προειμεν τα καλα ησυχιασθηα, & illos manent apud inferos supplicia.*

Elementa.] De hac voce diximus Saty. 1. l. 1. in docentem est ellipsis, id est, hoc tibi imminet incommodum, ut senectute oppressus cogaris audire balbutientes puerosa te, tanquam a magistro etiam balbo, discentes elementa. Idque sub horam quattam & quintam frequentes, quum se remiserit aestus.

In tenui re.] Sic loquutus est, per oppositionem tamen, Saty. 5. lib. 2.

Sicut praeterea validus male filius in re Praeclara

Sed hanc patris tenuitatem ita expressit Saty. 6. ejusdem lib.

— Pater macro pauper agello noluit, &c. Epithetum tenuis non modo de rebus, ut de toga, fronte, mensa victus sermone. censu, filo & similibus dicitur, sed eleganter etiam de hominibus dici solet pauperibus, ut catilinarian. 2. *Qui etiam nonnullos agrestes, homines tenues, atq; egentes in eandem illam spem rapinarum veterum impulerunt.* ut quoque pro Rosc Amerino. *Quid si accidit eodem, ut tenuis fueris? ibidem. Qui antea tenuis fuerit.* Ibidem *Primus, occiso Sext. Roscio Ameriam nuntiat Maenius Glaucia quidam homo tenuis.* Haec quoque tenuitas transfertur ad ingenium Ode 6. lib. 1. *Nos Agrippa, conamur tenues grandia.* & Epist. ad Pis. *In verbis etiam tenuis cautusq; serendis.*

Majores pennas.] I. ad majora pervenisse, quam natales ipsius pollicebantur,

Demas.] Sic Cic. in Acad. loquitur, *quum aliquid minuatim & gradatim demitur, ut additur.*

Belli domique.] Grammatici inter adverbia hos casus ponunt. Praecanum, id est, ante justam aetatem canos habentem, qui Graecis *προπολιος*, qui intempestivis canis laborat.

Celerem irasci.] Sic loquitur D. Paullus Epist. ad Rom. c. 3. e Davidis proph. interpretibus *70. οδεις αι ποδες αυτων ηχου αιμα, veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.* per infinitivum pro nomine. Lucia. dicit *δεις εις οργην η εις εαυτων παχος*, quod in Epistola ad Pisones de puero dicit, *qui iram colligit, ac ponit temere:* pro quo posteriori Terentius dicit in Hecyr. Act. 3. Sc. 5. *decidet jam ira haec, et si merito iratus est: Gall. ce couroux se passera, encores qu'il soit justement advenu vno verbo Graecè dicitur *αιροχολειν*, ηρου παεις παν οργηδαι παχειρας, αλλα εραδεις αψιχολον ειναι χα τον θυμον παωνειρ.* Totus certe hic versus videtur posse rectè & Graecè per *δωρον* explicari de eo, qui est Hippocrati *δωρον*, moribus facilis, non nimis stomachosus sed *δωρον* de implacabili ac nesciente moderari suae irae, quem Graecè dixeris *αιρα παχειντων*. I. qui non potest mitigari, cujusque ira & inimicitia *δωρονος π αδ λαλακλος εστ.* i. irremediabilis, ut interpretationis Latinae gratia verbum novetur. Itaque Cicero ad Q. Fratrem scribit *si implacabiles sint iracundia, summa est acerbitas: sin autem exorabiles, summa est lenitas.* ad hanc quidem posteriorem Poeta se praedicat naturam factum: qui sit *αψιχολος*, id est, citò irascatur, sed facile deponat iram. Sic de se loquetur per prosopopoeiam, epist. 2. l. 2. *In nocis amicis? Lemor & melior fies accedente senectate: ex plura irae implacabilis habes Od. 6. l. 1. gravè Peleide stomachum cedere nescis*, de quo revise nostras notas. Contra hujusmodi celeritate irascendi D. Jacobus praecipit c. 2. sectionis Graecè *εγω πααι αψιχολος παχος εις το ανισου, βραδυς εις το λαλησεν, ουδεις εις οργην. οργηδαι ανδρ δει διακουστω ος εχεταιρα εστου, η ονισ ηορσο*

celere ad audiedum, tardè ad loquendum, tardè ad iram: ga ira viri iustitiae Dei, q. iuste Deus praescribit, non excusetur. Ited. Paull' ad Eph. 6. e. P. sal. *αδ οργησθε δε μη αμαρτανειτε οηλιδε μη εμαδιδετω*

Idem Plin. secundus fecit Latinum in Epist. 5. l. 3. ad Marcum: avunculus meus electorum cometarios 100. mihi reliquit, Opistographos quodam, minutissime scriptos. De tinea dictum est Sat. 3. l. 2.

Ierdam.] Urbs tum erat Hispaniae, de qua Ptolomaeus lib. 2. cap. 6.

Ridebit.] I. ego ridebo, cui recte prius monenti fidem non habueris.

Qui male.] Hoc Graeci dicunt, οσπις το δουπεδιος εχων κα τα παρων εφραναειεν.

Laboret servare.] Raro occurrit haec syntaxis, pro qua Cic. d. cetet: Quis laboret de salute hominis perire volentis ac servantibus repugnantis.

M. met.] Sic Od. 28. l. 1. nos omne, vna manet nox, quam sententiam & vim verbi illic vide.

Epist. ad Rom. c. 3. e Davidis proph. interpretibus 70. οδεις αι ποδες αυτων ηχου αιμα, veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Lucia. dicit δεις εις οργην η εις εαυτων παχος, quod in Epistola ad Pisones de puero dicit, qui iram colligit, ac ponit temere: pro quo posteriori Terentius dicit in Hecyr. Act. 3. Sc. 5. decidet jam ira haec, et si merito iratus est: Gall. ce couroux se passera, encores qu'il soit justement advenu vno verbo Graecè dicitur αιροχολειν, ηρου παεις παν οργηδαι παχειρας, αλλα εραδεις αψιχολον ειναι χα τον θυμον παωνειρ. Totus certe hic versus videtur posse rectè & Graecè per δωρον explicari de eo, qui est Hippocrati δωρον, moribus facilis, non nimis stomachosus sed δωρον de implacabili ac nesciente moderari suae irae, quem Graecè dixeris αιρα παχειντων. I. qui non potest mitigari, cujusque ira & inimicitia δωρονος π αδ λαλακλος εστ. i. irremediabilis, ut interpretationis Latinae gratia verbum novetur. Itaque Cicero ad Q. Fratrem scribit si implacabiles sint iracundia, summa est acerbitas: sin autem exorabiles, summa est lenitas. ad hanc quidem posteriorem Poeta se praedicat naturam factum: qui sit αψιχολος, id est, citò irascatur, sed facile deponat iram. Sic de se loquetur per prosopopoeiam, epist. 2. l. 2. In nocis amicis? Lemor & melior fies accedente senectate: ex plura irae implacabilis habes Od. 6. l. 1. gravè Peleide stomachum cedere nescis, de quo revise nostras notas. Contra hujusmodi celeritate irascendi D. Jacobus praecipit c. 2. sectionis Graecè εγω πααι αψιχολος παχος εις το ανισου, βραδυς εις το λαλησεν, ουδεις εις οργην. οργηδαι ανδρ δει διακουστω ος εχεταιρα εστου, η ονισ ηορσο celer ad audiedum, tardè ad loquendum, tardè ad iram: ga ira viri iustitiae Dei, q. iuste Deus praescribit, non excusetur. Ited. Paull' ad Eph. 6. e. P. sal. αδ οργησθε δε μη αμαρτανειτε οηλιδε μη εμαδιδετω

ἡνδὲ τὸν τὸν ἀσφοδισμὸν ἡμῶν, μὴ δὲ δίδωτε τὸν τὸν δια-  
 βόλον. irascimini: ne etiam peccate, sol ne occidat super iracundiam vestram, neque dato locum diabolo, qui sapē ho-  
 mines irāe memoris ad maxima quaeque scelera rapit. Do-  
 nat. in hos vers. Adolph. Act. 5. Sc. 2. Mit. tandem re-  
 primo iracundiam, atque ad te redi. Dem. Repressi, redi,  
 mitto maledicta omnia, hęc notat: mirē, quia reprehē-  
 dere nequit Mītio Demeamirascētem, nīmietatem re-  
 ptehendit irati: & ira de caussa est, iracundia de moribus  
 sed quia ab eo, quod est ire, dicitur: quōd a se eat, qui i-  
 rasctur & fuit, propriē dixit, redi ad te. Idem interpres  
 in Act. 2. Sc. 6. ad hunc locum,

— sed est, quod succensat: annotat: succensere ef-  
 se potioris, ac in re gravi & iusta irasci.

Percontabitur. ] De hoc verbo & ejus syntaxi vide  
 Saty. 2. l. 1. & Saty. 10. lib. ejusdem & Epist. 16. de ipsius  
 modificatione.

Me quater vndenos. ] Rectius dicitur, quā quater  
 vndecim vt alibi docui atque grandis jam quidem natu-  
 erat Poeta, quum has scripsit Epistolas, sed grandior, 20  
 quum cecinit librum quartum Odarum, vbi confitetur  
 se circa decem lustra degere aetatem, id est, quinquagenarium esse. Glareanus subduxit annos Urbis con-  
 ditae, vsque ad consulatum horum, Quinti Aemilij  
 Lepidi, & Lollij Marci 733. quum scripta est hęc Epi-  
 stola ab annis ejusdem Urbis 689. quum L. Manlius  
 Torquatus cum L. Aurelio Cotta Consul fuit, quo tē-  
 pore natus fuerat Horatius, ut scribit Ode. 21. lib. 3.  
 & 13. Epod. vndē videntur restare anni 44. Horatio  
 hanc Epist. scribenti. Suet. autem scribit eum mortu-  
 um C. Mario Censorino & C. Asinio Gallo Con-  
 sulum anno ab Urbe condita 746. Euseb. quoque in  
 Chron. notat illum mortuum 34. anno Augusti, &  
 anno aetatis suae 57.

Collegam duxit Lollius. ] I. Lollius habuit in con-  
 sulatu gerendo socium Q. Aemilium Lepidum, vel il-  
 lum sortitus est, aut velut sortibus accepit, quō modo  
 magistratus creabantur, id est, ductis sortibus vnā lege-  
 bantur, ait Varro l. 5. de ling. Lat. vndē collegae Con-  
 sules vocantur, Graecē, συνάρχοντες ἢ συνάρχον, a soci-  
 tate dominandi.

Explicatio Rhetorica.

**T**Ota Epistola est eperpetuis methaphoris cum in-  
 terjectu passim aliorum troporum. idēque Alle-  
 gorica. Nam primū libro, qui est res inanima-  
 ta, tribuitur motus, sensus, iudicium voluntas, ceteri-  
 que affectus animi, qui nisi verbis immutatis possunt  
 enunciari: atque vt hoc tibi magis perspicuum fiat, pri-  
 mum verbum τὸ spectare, quasi liber oculus esset, ar-  
 guit videndi facultatem in eo inesse: deinde nomina  
 Deorum per metonymiam & templorum adjunctorum  
 significant subjectos vicos, Turarium & geminum fa-  
 num: vbi tum libri, tum res aliae & merces ad venditio-  
 nem explicabantur.

**b** Sumtum quoque est hoc verbum a prostitu-  
 tis mulieribus, quae meretricio quasto primis qui-  
 busque scortatoribus sui faciunt copiam impudicē, vndē  
 publicationem libri videtur turpis impudentiae insi-  
 mulare.

**c** Synecd. est speciei pro quibuslibet bibliopolis  
 & mercatoribus, qui vendendis emendisque libris o-  
 peram navant.

**d** Meton. est adjuncti pro celebri officina Soffiorum,  
 vbi libri eleganter pumice poliebantur.

**e** Hęc quoque ab hominibus sumta sunt, odium, ge-  
 mitus, laus, gaudium, & ad librum translata. Sed in  
 claves est quaedam metonymia caussae instrumentalis

pro inclusione, tanquam diceret: Est tibi valde odio-  
 sum intra claustra domus teneri, ut est Od. 11. lib. 3. lo-  
 quutus.

**f** Utrō modo accipias hanc particulam negatam, ut  
 monuimus in Grammaticis, translatio est a nutricibus  
 infantium. vel, pro, non es ad hunc finem compositus,  
 vel, non es admodum bellē ornatus.

**g** Permissio est invidiosa, & coacta tamen, quum ne-  
 queat illius, vel potius suum ipsius affectum reprimere:  
 quotacitē hic videtur teneri emittendi & finem scriptu-  
 ra faciendi, vt liber secundus postea fuerit adscriptus  
 adscriptus Similis invidiae est permissio multiplex Georg.  
 4. Aristij ad Cyrenen matrem:

Quin age & ipsa manu felices erue hylvas,  
 Per stabulis inimicum ignem, atque interfice mes-  
 ses

Ure sata, & validam in vites mol. re bipennem.

**h** Brevis est prosopopoeia, quae inducit librum editio-  
 nis iam factae penitentem, & querelas κατὰ τὸν συμπο-  
 κλιω, effundentem. *Emisso* sumtum videtur a captivis,  
 qui propriē dicuntur emitti e carcere, custodia, vincu-  
 lis, manibus, ut ad Pisones:

Quis tamen exiguos elegos emisit auctor pro, in aper-  
 tum pro tulerit, & *emisso*, pro in lucem edito.

**i** Potest propriē sumi hoc epithetum pro homine tam  
 breui tempore pertae solibri legendi.

**k** Synec. est generis pro Horatio augure, & futuri li-  
 bromali praefago.

**l** Meton. subjecti pro civibus Romanis lectoribus. In  
*etas* est Synecdoche generis pro iuventute & florenti a-  
 tate, quae *etas* non modō hominum sed rerum etiam  
 omnium solet hominibus placere, & in *deseret*, meta-  
 phora est ab agricolis, qui dum pangunt & plantas de-  
 ponunt sulcis dicuntur propriē arbores serere deorsum,  
 quanquam Donat. in Terent. annotat patronos pro-  
 priē dici desertores clientum, quod pace Donati dixe-  
 rim, patronus dicitur etiam translata desertor clientis  
 quum a serie & ordine suo tanquam a recto sulco, di-  
 scedit ac delirat, clien ique suo deest omni officio, quod  
 simili tropo dicitur sa. d. icroni d. lei ac praetermitti.  
 Propria autem hęc verbi notio vix, ac ne vix quidem,  
 reperitur vsquam: sed translata vbiq; scriptorum: quo-  
 rum annotatione nunc supersedebo.

**m** Si hoc ad thecam & integumentum referas, quae  
 contrectatione manuum sordescunt & maculantur post-  
 ea que neglectui solent esse & matribus saltamentari-  
 orum & Pharmacopolarum implicandis accommodari:  
 vel inde sunt epistolarum involucria & opistographa,  
 propriē sumendum est: sin ad lectoris fastidium, transla-  
 te. Paroemiologus retulit hęc verba inter adagia, anno-  
 tans, *Quae neglecta situ pereunt, dicuntur pascere tineas.*

ductum a vestibus, aut a libris diu reconditis & intactis:  
 in quo equidem non possum illi assentiri, quum id, vndē  
 scribit sumtum esse metaphoram, hęc nomine libri  
 expressum sit. Itaque propriē sumenda sunt verba, vt  
 liber putri situ corruptus gignat primum blattas & ti-  
 neas: deinde pascat easdem. abundat quidem hęc epi-  
 stola tropis sicut initio Rhetoricorum monui, ac dein-  
 ceps sigillatim notavi: sed in his, *Liber pascet tineas.* ni-  
 hil video immutatum a propria significatione ad aliud in-  
 dicantur, nisi forte τὸ pascat:

**55** Quemadmodum vsurpatur lib. 3. Aeneidos,  
 Treis adeo in centos caeca caligine soles

Erramus pelago, totidem sine sidere noles.

**60** Similis tropus fuit Ode. 15. lib. 1. Post certas hyemes  
 uret Ahaicus.

*Ignis Iliacos*

**65** Metonymiae sunt subjectorum pro adjunctis, id est,  
 Romanis

Romanis bellum illic gerentibus, ad quos mittetur liber sic sordidus, & tegens fasciculos literarum.

o Alia est generis synecdoché pro Poeta hortatore minimè credito. *Ille qui periphrasis est agathonis, qualis fuit Epist. 18. aut olitoris aget mercede caballum.*

p Meton. est adjuncti pro balbo senè.

q Meton. est altera, sed causa pro effectu vere temperato, solis inclinatione, & in *aures*, est synecdoche partis pro ipsis auditoribus in umbra tempus fallentibus.

r Insignis est Allegoria ab avibus, quæ solent ad eò crescere, ut eas nidus a parentibus constructus capere non possit, ad ostendendum, quantam Horatius ad natales suos attulerit dignitatis accessionem.

s Epistrophe est, similitudo soni ejusdem in clausulis.

t Meton. est causa, pro, caloribus gaudentem, illòs que facile suaviterque ferentem, *ἡλιόχαρις, ἡλιόπαθης*, ut *ἡλιόφειται*, apricari. Sic Persius dicit Sat. 5. *Apricos senes meminisse.* Jam aliquot locis hic tropus vsurpatus fuit, ut Ode 5. l. 4. *Et soles melius nivent*, Epod. 2.

*Sabina qualis, aut perusta solibus.* sic quoq; Græci *ἡλιόπαις* vsurpant & *ἡλιόπαις* τῶν ἡλίου ut Dionys. in Perieges.

— *Ἐθα δὲ ποικίλως ἀντιθέτως ἡλιόπαις*

*Ἐτέ τινος, μακροῦσι καὶ ἀντιθέτως ἡλιόπαις.*

— *Sed hic multi in terra anfractus*

*Existentis est, fervidis torrefactus solibus.*

5 vbi Scholiastes miratur incogitantia fortassis tropi, quod non solum apud Libanium & Aelianum pluraliter soles dicantur, sed apud Dionysium etiam legantur, ut hic vides. Locus autem Libanii, quem illic citat, sic versione explicatur, *iram ad multos soles conditam servat*, id est, multos dies, seu diu, quò addit interpretes, *alij autem quotidie splendoris solis & dies vocant soles.* Horum certè sententia poterat admonere Scholiastem de modificatione vocis.

u Synecd. est partis pro annis quater vdenis, id est, efficientibus quatuor & quadraginta. Hoc certè tropo videtur mensis ortus Horatiani subindicari, quòd mense decembri natus fuisset, ut Porphyrioni placuit, quum exponit, *quater vdenos, annos quattuor & quadraginta dicit & simul ostendit, & quo mense, & quo anno etatis sue*

20 *perscripserit.*

## FINIS LIBRI PRIMI

Epistolarum.

